

POSUDEK VEDOUCÍHO PRÁCE

Diplomová práce BcA. L. Černého byla zpracována dle zadání ze srpna 2012. Tématem prvního oddílu práce je restaurování sochy anděla z Bratrských oltářů u České Kamenice. V rámci textového oddílu byla zpracována zpráva o restaurování sochy anděla a jeho druhá část byla pak věnována pražské restaurátorské činnosti bratří Boháčů.

Témata, která si uchazeč zvolil, jsou zdánlivě různorodá. Při bližším seznámení s problematikou však zjišťují, že celá práce spolu vnitřně, obsahově a časově souvisí a obě části se navzájem osvětlují. Práce byla realizována s odborným přispěním PhDr. Vratislava Nejedlého, který mimo jiné poskytl neocenitelnou zpětnou vazbu.

Praktickou – restaurátorskou část práce bylo možné realizovat díky pečlivě provedeným restaurátorským průzkumům. Na tomto základě bylo také možné přijmout koncepci, v rámci které bylo torzo originálu zakonzervováno. Vzhledem k dochování několika historických fotografií anděla před poškozením bylo v rámci samostatné práce uchazeče možné provést sochařskou rekonstrukci díla, která na původním místě nahradila pouze částečně dochovaný originál.

Během rekonstrukčních prací byly z reverzibilního materiálu autorsky doplněny chybějící rozsáhlé partie sochy. Jednalo se například o hlavu, křídla, plintus, nohy atd. Takto dotvořené dílo bylo pak zaformováno a zhotoven výdusek z umělého kamene. Vzniklá rekonstrukční faksimile byla pak osazena na původní místo v areálu Bratrských oltářů.

Po sejmutí všech reversibilních doplňků bylo konzervované originální torzo osazeno na železnou konstrukci s kamenným soklem a připraveno tak pro galerijní prezentaci na chráněném místě.

Textová část – Zpráva o restaurování respektuje znění památkového zákona a prováděcí vyhlášky č. 66/1998 Sb. Přehledně a v požadované struktuře dokumentuje problematiku a průběh restaurátorských prací. Obšírně pojednává o provedených průzkumech, při kterých bylo provedeno určení ikonografického typu sochy, provedení chemicko-technologického průzkumu určujícího rozsah poškození torza a jeho materiálu a analýza barevných vrstev. Na základě zmíněných analýz a jejich vyhodnocení pak bylo možné provést i grafickou rekonstrukci hypotetické barevnosti celku sochy.

Z posuzované diplomové práce je nutné vyzdvihnout zejména vytrvalost a píli autora při hledání dobových proměn vnímání tématu a lesního prostředí Bratrských oltářů pod vrchem Jehla. Je také nutné ocenit hledání sochařských tvarových analogií, které vznikly v průběhu času a bylo možné je využít při provádění rekonstrukčních prací.

Přes veškeré klady diplomové práce musím poznamenat, že by její autor měl pečlivěji formulovat nadpisy některých kapitol textu. Například z nadpisu kapitoly 4 není zcela jasné, zda je jejím obsahem koncepce, nebo koncept postupu prací. V prvním odstavci zmíněné kapitoly magisterské práce by měly být více rozvedeny a diskutovány další uvažované varianty celkové koncepce prací.

V předcházejícím odstavci (3.7 – Vyhodnocení průzkumu) by měla být zmínka o kulturně historických hodnotách místa a díla, které je nutné zachovat a rehabilitovat. Těch si je autor vědom a dobře o nich pojednává v předcházejícím textu. Autor je zcela jistě hluboce zaujatý zvoleným tématem a hledá k němu vlastní, osobitý přístup.

Uchazeč ve své diplomové práci (praktické i textové) prokázal nejen osobnostní předpoklady, vůli a zodpovědnost, své dovednosti, vysoký stupeň osvojení poznatků z oblastí technologií a restaurátorských technik, ale i teoretickou, vědomostní připravenost. Tato kvalifikace mu v souhrnu umožnila, aby úspěšně a samostatně zvládl tak náročný úkol, jakým byla konzervace torza díla a jeho kvalitní rehabilitaci, která mu vtiskla nový svébytný řád a výraz celistvého výtvarného díla.

Diplomová práce jako celek splňuje na ní kladené požadavky. Na základě prohlídek, vyhodnocení postupu prací a prostudování textové části diplomovou práci doporučuji k obhajobě a navrhuji stupeň hodnocení **v ý b o r n ě**.

V Praze, dne 22. 9. 2012

doc. Jiří Novotný, ak. soch

Fakulta restaurování

Ateliér restaurování a konzervace kamene a souvisejících materiálů.

Akademický rok: 2011-2012

**Text odborného garanta (dříve - vedoucího práce)II. části textová část
DIPLOMOVÉ PRÁCE PhDr. Vratislava Nejedlého, Csc.**

Lukáš Černý

Název tématu: II. Pražská restaurátorská činnost bratří Boháčů

Bedlivě jsem sledoval heuristicky značně náročnou práci dnešního diplomata pana BcA. Lukáše Černého. V jeho osobě se mi spojovaly ty dobré stranky mladistvého zápalu pro dobrou věc, v tomto případě pro dobro památek, Zřetelný byl také diplomantův vztah k regionu, městu Volyní a okolí. Z této konstelace, nebo chcete-li rozdáni karet, v tomto případě asi osudu, muselo nutně dojít k tomu, k čemu nakonec došlo. Bylo to jeho rozhodnutí diplomanta dát se do „bojů“ o památky. I z tohoto důvodu mohu zodpovědně prohlásit, že diplomant přistupovak I ke svá práci zodpovědně a neváhal na základě nově zjištěných informací přepacovávat již do „definitivní“ podoby formulované pasáže své práce tak, aby odpovídaly stavu poznatků, které nově získal.

Pozornost si zaslouží také jeho zájem o důkladné poznání všech detailů restaurátorské činnosti bratří Boháčů.

Jak se rozšiřovaly diplomantovy znalosti materie, kterou zpracovával tím více se ukazovalo jak významná je i zde odborný garant teoretické práce studentů Fakulty restaurování, který by měl včas upozornit diplomanta na jednu, spíše než odbornou etickou zkušenost. Tou je poznání, že nelze vytěžit všechny informace ze zkoumaných pramenů a opak téhož, tedy, že i když nám prameny nabízejí neuvěřitelné množství informací o tématu, který studujeme, stejně v příběhu, který jako historikové píšeme („tvoříme“) nemůžeme postihnout celou skutečnost, jak ji viděli ti jejichž příběhem se zabýváme.

Také toto skryté úskalí BcA. Lukáš Černý ve své diplomové práci . „Pražská restaurátorská činnost bratří Boháčů“ podle mého názoru zdárně překonal.

Pokud jde o cíle diplomové práce ty byly zpočátku rozsáhlé, ale v průběhu práce se podařilo vytvořit vyvážený celek.

Diplomant analyzoval restaurátorské práce bratří Boháčů prováděné v první polovině 20. století v Praze. Tyto práce byly srovnány s některými dalšími restaurátorskými akcemi prováděnými v tomto období. Velký důraz byl kladen na koncepcce restaurování, použité materiály.

Odborný garant II. textové části nemůže samozřejmě popsat do detailu celou práci Lukáše Černého o restaurování bratří Boháčů, upozorní proto jen na některé, podle jeho názoru významné přínosy do „příběhu“restaurování památek „uměleckých a uměleckořemeslných děl“ v první polovině 20. století lépe řečeno za „první republiky“. Černý umožňuje na základě archivních materiálů upřesňovat vztah mezi architektem řídícím stavbu, památkovou obnovu a na této akci pracujícími restaurátory. Architekt a restaurátor si v první řadě museli porozumnět v koncepčních otázkách celkového řešení opravy- úpravy.

Práce se dotýká také významného tématu transferů malířských děl provedených na stěnách architektur, Je možné říci, že přináší nové informace o tomto specifickém restaurátorském zásahu, jeho překvapivé četnosti za „první republiky“.

Za připomenutí stojí také některé nové konkrétní informace o tehdy vedených sporech mezi zastánci analytických metodických koncepcí restaurování a koncepcí syntetických Zdeňkem Wirthem a Václavem Wágnerem.

Ve výčtu nových dílích zjištění, která přináší práce BcA. Lukáše Černého by mohlo být ještě pokračováno, ale stačí si vzít do rukou obsah této práce a je vidět, že poznání nových skutečností byl opravdu velké.

Abych však neskoničil u detailů. Práci uzavírá kapitola s názvem „Srovnání restaurátorského Zákroku Maxmiliána Duchka na nástropní fresce v Černínském paláci a restaurátorského zákroku bratří Boháčů na Nástěnných malbách v Tyršově

domě v Praze.“ Tato kapitola jakoby shrnovala obraz restaurátorského dění za „první republiky,, po pokud jde o užívané koncepce a cíle restaurování a metod, prostředků a materiálů pro dosažení těchto cílů užívaných. Opět se zde výrazně projevuje zásadní rozdíl mezi analytickou a syntetickou metodou v oblasti restaurování.

Závěrem bych rád uvedl, že jako odborný garant (dříve vedoucí) diplomové práce BcA. Lukáše Černého jsem si obohatil znalosti faktografie mnohých oprav a restaurování památek v Praze za „první republiky“, a získal nové podněty pro své badatelské projekty, které se orientují právě na oblast historie restaurování a památkové péče.

Diplomovou práci BcA, Lukáše Černého považuji za kvalitní příspěvek pro vytváření obrazu vývoje restaurování a památkové péče v českých zemích v první polovině 20. století.

PhDr. Vratislav Nejedlý, CSc.

V Praze-Satalicích dne 15. září 2012-09-15

BcA. Lukáš Černý

Studijní program: N8206 – Výtvarná umění

Studijní obor: 8206T120 – Restaurování a konzervace děl nástěnné malby, sochařských děl a povrchů architektury

Fakulta restaurování Univerzity Pardubice, Katedra humanitních věd.

Teoretická část diplomní práce:

Pražská restaurátorská činnost bratrů Boháčů.

Posudek oponenta:

Teoretická část diplomní práce BcA. Lukáše Černého se soustředila na problematiku restaurátorské činnosti bratrů Josefa a Maxmiliána Boháčů, kteří v tomto oboru působili v první polovině 20. století v Praze a jejím okolí. Působení v Praze bylo pro tyto umělce pocházející z Volyně, pro formování jejich restaurátorských názorů nesporně zcela zásadní, protože právě zde se odehrávaly rozhodující akce, v jejichž rámci se specifika restaurátorské profese teprve formulovala. Autor tedy shromáždil, shrnul a na základě informací získaných studiem dostupných historických pramenů analyzoval všechny restaurátorské zásahy bratrů Boháčů, které prováděli v pražském prostředí.

Autor vyšel ze studia příslušné literatury a dostupných písemných pramenů různých institucí. Bohatě využil pozůstalost bratrů Boháčů uloženou v městském muzeu ve Volyni. Další zdroje informací byly dohledávány v příslušných institucích a v recentní literatuře.

Cenný je pokus o komparaci s vybranými dobovými restaurátorskými zásahy, realizovanými v tomto období jinými restaurátory, a snaha zařadit je do některé ze skupin dobových restaurátorských postupů a odborných přístupů k památce, charakterizovaných hledáním cesty mezi metodou analytickou a syntetickou. Důraz byl kladen na formulování konečné koncepce v tom kterém případě, použitých restaurátorských postupů a materiálů. Dále se autor pokusil alespoň stručně shrnout a komentovat škálu materiálů a technik používaných při restaurování v meziválečném období.

Cenné jsou také pasáže, kdy autor analyzuje dobový vývoj názorů na památkovou úpravu různých objektů. Za podstatné považujeme vyhodnocení názorů na zachování památek stavitelů a architektů provádějících jednotlivé rozsáhlejší a významově klíčové stavební akce, na nichž bratři Boháčové pracovali. Tak se čtenář seznámí s tvůrčími postupy stavitele katedrály Františka Xavera Margolda, hradního stavitele Karla Fialy, Pavla Janáka, nebo architekta Františka Krásného, v jehož případě autor sympaticky dokazuje, že se jedná o neprávem opomíjenou osobnost dějin české architektury a stavební památkové péče. Autor prokázal vědomí potřeby situovat činnost bratrů Boháčů do celkového kontextu vývoje názorů v památkové péči meziválečného období. Také se pokusil situovat bratry Boháče do kontextu celkové snahy Státního památkového úřadu o profesionalizaci oboru restaurování.

Práce je organizována přehledně, je psána čtivým jazykem. Redakčně by se jistě daly některé pasáže vypilovat a také odstranit některé překlepy a drobné gramatické prohřešky.

Jistě věcným překlepem je například konstatování, že hrabě Eugen Černín prodal v roce 1951 Černínský palác c. k. ženijnímu ředitelství.

Místy nalézáme některé nepřesnosti. Dům *Platýz* zajisté není prvním renesančním činžovním domem. Srostl z většího počtu objektů z různých období, ty starší například z doby kolem roku 1350. Jeho jméno pochází od domu Jana Plateyse z Platenštejna z konce 16. století. Tyto domy pak sjednotil v letech 1817–1825 architekt Jindřich Hausknecht a teprve tato klasicistní podoba (opravdu první činžovní dům v Praze) byla v pojednávaném období upravována pro banku Slavia.

Výtky výše naznačené nemohou ovšem ovlivnit skutečnost, že se jedná o práci mimořádné materiálové hodnoty, vyspělého mezioborového myšlení, a v neposlední řadě o významný příspěvek k dějinám oboru restaurování v naší zemi, které pohříchu stále chybí. Autor prokázal schopnost heuristicky pracovat, a vytěžené poznatky formulovat do jasného odborného tvaru a při hodnocení a vyvozování závěrů dokázal využít své znalosti a dovednosti restaurátora; právě tento, již zmíněný, mezioborový aspekt je třeba hodnotit vysoko. Nelze také nepřipomenout úspěšně shromážděný soubor šedesáti, většinou unikátních a nepublikovaných, archívních fotografií restaurovaných děl. Dle našeho názoru není sporu o tom, že práce by měla být v nějaké podobě publikována

Autor tedy zadání této části diplomní práce nesporně splnil. Protože i po formální stránce dodržel pravidla psaní diplomních prací, stanovená na Fakultě restaurování Univerzity Pardubice, doporučuji teoretickou část diplomní práce BcA. Lukáše Černého k obhajobě a navrhuji stupeň
v ý b o r n ý.

Mgr. Jiří Kaše

Litomyšl 17. 9. 2012

